

Aan de woordvoerders MBO, Hoger Onderwijs en BHOS/BZ
p/a Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: advies MBO, HBO en WO-instellingen inz. rol kennis en kunde in het Nederlands buitenlandbeleid

Den Haag, 6 mei 2024

Geachte woordvoerder,

De kennisinstellingen bij monde van de MBO Raad, de Vereniging Hogescholen (VH), het Platform for International Education (PIE) en de SAIL-instituten reiken u ten behoeve van de nieuwe Kamerperiode en de discussies over het te voeren beleid (inclusief de onderhandelingen over een regeerakkoord) graag een aantal inzichten en adviezen aan.

Zet Nederlandse kennis en kunde in naast bestaande hulp en handel

Er is overeenstemming dat Nederland beschikt over **toonaangevende expertise, kunde en technologie** die ingezet kunnen worden voor het adresseren van mondiale uitdagingen. Op disciplines als watermanagement, voedselzekerheid, digitalisering, regiokennis, veiligheid en rechtsorde wordt Nederland internationaal geroemd om haar expertise binnen de gehele onderwijskolom. Nederlandse universiteiten, hogescholen en mbo-instellingen vormen een kennisveld met onvervangbare internationale expertise en ervaring en is bovenal een sector die zich gezamenlijk gecommitteerd heeft zich in te zetten voor mondiale vraagstukken. De huidige mondiale uitdagingen zoals klimaatveranderingen migratie en recente crises zoals de Covid-19 pandemie laten zien dat nationaal internationaal is en andersom. Het is daarom van belang dat de nationale en internationale kennisagenda vervlochten worden en dat kennis en kunde internationaal meer in positie wordt gebracht.

Kennis en kunde verdienen een **centrale coherente plaats in het Nederlandse buitenlandbeleid** en de gereedschapskist van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De inzet van Nederlandse kennis en kunde is een belangrijke randvoorwaarde voor het realiseren van de Nederlandse ambities op het vlak van buitenlandbeleid, ontwikkelingsamenwerking, handel en diplomatie. Erkenning van de rol van kennis en kunde heeft nog niet geleid tot adaptatie en ook is er vooralsnog geen sprake van een geïntegreerde benadering en aanpak waarin hulp, kennis en kunde en buitenlandse handel worden ingezet. Zo investeert bijvoorbeeld het Nederlandse bedrijf Profita, dat groentezaden produceert, in high-tech kassen in Tanzania, inclusief 'outgrower' programma's met omliggende boeren en praktische training van boeren en landbouwadviseurs van de overheid. Voor dergelijke investeringen wordt door Nederlandse financieringsinstellingen kredieten verstrekt. Maastricht School of Management ondersteunt zo'n investeringstraject d.m.v. business en management modellen. Nederlandse satelliet-technologie van de Universiteit van Twente draagt bij aan identificatie van geschikte landbouwgrond en het maken van klimaat-productie modellen. Nederlandse kennisinstellingen leiden lokale trainers en boeren op in het gebruik van deze technologie, en in klimaat- en water-slimme productiemethoden.

Op dit moment is er echter sprake van een verkokerde aanpak en vinden deze interventies vaak onafhankelijk van elkaar en zonder voldoende kennis van de specifieke context plaats.

Rol van NL-innovatie

Naast kennis en kunde kunnen Nederlandse innovaties ontwikkeld en ingezet worden bij het oplossen van mondiale vraagstukken. Zo ontwikkelden de Nederlandse Technische Universiteiten en het Netherlands Space Office een humanitaire Unmanned Aerial Vehicle. Deze humanitaire drone kan worden ingezet na natuurrampen of voor het bereiken van mensen in rurale gebieden en wordt momenteel door de Wereldbank op grote schaal uitgerold. De Nederlandse uitvinding EASYSOAP maakt van regen- en natuurwater hoogwaardige, desinfecterende zeep en kan de toegang tot water, sanitatie en hygiëne zeer kosteneffectief vergroten op plekken waar waterschaarste heerst. De Nederlandse Groasis Waterboxx maakt bebossing in uitgedroogde gebieden mogelijk en kan bijdragen aan meer biodiversiteit en voedselzekerheid. En dankzij satelliettechnologie van de Universiteit Twente kunnen boeren landrechten registreren in Colombia waardoor één van de pijlers en doelstellingen van het FARC-vredesbestand bereikt zal worden. R&D en innovatie kan een doorslaggevende bijdrage leveren aan het efficiënt en effectief oplossen van mondiale vraagstukken.

Kennisdiplomatie en gelijkwaardige samenwerking (onderwijs en onderzoek)

Ook vanuit de Nederlandse posten wordt de rol van kennis en kunde in het buitenlandbeleid en daarmee **kennisdiplomatie** steeds vaker benadrukt. Zo is op de Nederlandse Ambassade in Jakarta een NL Knowledge House opgericht waar Nederlandse kennisinstellingen, van mbo tot wo, samen met bedrijven, NUFFIC en lokale partners wordt samengewerkt om Nederlandse kennis en kunde te verknopen met de uitdagingen waar Indonesië voor staat. Hierdoor krijgen Nederlandse kennisinstellingen en bedrijven een vooruitgeschoven positie en versterken we de Nederlandse concurrentiepositie. Zeker wanneer er sprake is van een **geïntegreerde** contextuele **benadering** waarin kennisinstellingen en bedrijfsleven samen optrekken.

Daarnaast deelt Nederland wereldwijd kennis en kunde door middel van capaciteitsversterking van organisaties, studenten en *young professionals* via groepstraining, beurzen en gezamenlijk onderzoek via het Orange Knowledge Programme (OKP). Dit zorgt voor een goed opgeleide beroepsbevolking en perspectief voor jongeren in de betreffende partnerlanden. Daarnaast zorgt dit voor een wereldwijd netwerk van ambassadeurs voor Nederland die handel, investeringen en het oplossen van mondiale problemen verder faciliteren. De uitwisseling van studenten en het doen van gezamenlijk onderzoek draagt bij aan de concurrentiepositie van Nederland en is voor onze ambassades een waardevol instrument. Deze vorm van kennisdiplomatie is bovendien een aanvulling op de (relatief) schaarste aan mensen en middelen bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Aanbevelingen

Dat Nederlandse kennis en kunde op tal van terreinen onderscheidend zijn, is evident. Het regeerakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' noemde nadrukkelijk dat nationale partners (zoals kennisinstellingen) nauwer betrokken moeten worden bij het buitenlandbeleid. Kennis werd ook veelvuldig genoemd en geroemd in de beleidsnota 'Doen waar Nederland goed in is' van minister Schreinemacher. De daadwerkelijk borging en uitwerking hiervan is echter nog niet bereikt.

De wijze waarop deze kennis en kunde ingezet of geïntensiveerd kan worden varieert. We adviseren daarom om kennis en kunde te verbinden met de volgende (bestaande) instrumenten:

1. Bouw voort op de inmiddels gedragen gedachte dat kennis en kunde van toegevoegde waarde zijn binnen de gereedschapskist van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, als verbindende schakel tussen hulp en handel. Concretiseer dit en verknop dit met de internationale Kennis- en Talentstrategie van het Ministerie van OCW.
2. Innovatie en R&D kunnen een doorslaggevende bijdrage leveren bij het efficiënt en effectief oplossen van mondiale vraagstukken. Innovatie dient een voorname rol te krijgen in de BHOS-beleidsnota.
3. Kennisdiplomatie als de uitwisseling van onderwijs en onderzoek zorgt voor een goed opgeleide beroepsbevolking en een netwerk van ambassadeurs en dient te worden voortgezet

Tot slot: het vorige kabinet heeft in opdracht van de Tweede Kamer besloten te onderzoeken of er in Nederlandse partnerlanden zgn. kennishubs ingesteld kunnen worden. Op die manier kunnen bedrijven, onderzoeks- en onderwijsinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties zich gezamenlijk positioneren om Nederlandse oplossingen voor vraagstukken in partnerlanden te adresseren. Nadere uitwerking en uitvoering van deze kennishubs is van belang.

Ondertekenaars roepen Kamer, inclusief de onderhandelende fracties, op om Nederlandse kennis en kunde, innovatie en kennisdiplomatie een nadrukkelijke rol te geven en expliciet toe te voegen aan de gereedschapskist van het ministerie van Buitenlandse Zaken. De beschikbare Nederlandse kennis en kunde zijn ook zeer relevant voor vakdepartementen zoals EZK, VWS, J&V en SZW.

De inhoud van deze brief kan rekenen op steun van VNO-NCW en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

Vanzelfsprekend tot nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,

Ruard Ganzevoort, rector ISS, voorzitter SAIL-instituten

Mede namens:

Gaby Allard, bestuurslid MBO Raad, lid Raad van Bestuur ROC Amsterdam

Joep Houterman, bestuurslid Vereniging Hogescholen, voorzitter College van Bestuur Fontys

Claire Hallewas, voorzitter Platform for International Education, Managing Director TU Delft Global

Ed Brinksma, voorzitter College van Bestuur Erasmus Universiteit Rotterdam

Rianne Letschert, voorzitter College van Bestuur Universiteit van Maastricht

Hester Bijl, Rector Magnificus Universiteit Leiden

Vinod Subramaniam, voorzitter College van Bestuur Universiteit Twente

